

РЕШЕНИЕ

№ 22265

гр. София, 04.11.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, ХХVIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 04.10.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Деница Митрова

**ЧЛЕНОВЕ: Атанас Николов
Вената Кабурова**

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Пламен Райнов, като разгледа дело номер **6288** по описа за **2024** година докладвано от съдия Деница Митрова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285, ал.1, изр. 2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС) във връзка с чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по повод на касационна жалба с вх. № 15757/22.04.2024 г. по описа на Административен съд – София град (АССГ), подадена от М. Н. Т., лишен от свобода, изтърпяващ наказание в затвора-гр. С. чрез адв. И. Ю. с адрес: [населено място], [улица], вх. Б, ет. 4, офис 12, срещу Решение № 1928/22.03.2024 г., постановено по адм. дело № 8650/2024 г. по описа на АССГ, Първо отделение, 18 състав, с което ГДИН е осъдена да заплати на М. Н. Т. сумата от 2 790 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в претърпени физически болки и страдания, предизвикани от бездействия на органи на ГДИН, довели до наличието на дървеници, влага, теч, мухъл в помещенията, в които е бил настанен Т., което е нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, ведно със законната лихва, считано от 01.05.2021 г. до окончателното изплащане на сумата и е отхвърлена исковата претенция в останалата ѝ част до пълния претендиран размер от 30 000,00 лева.

В касационната жалба се посочва, че първоинстанционното решение в обжалваната част е неправилно, поради съществено нарушение както на материалния, така и на процесуалния закон и поради необоснованост. Посочва се, че присъденото обезщетение не отговаря на принципа за справедливост по чл. 52 от ЗЗД, както и че

неговият размер не е съобразен с практиката на ЕСПЧ – решение по делото И. срещу България (дело № 63254/16) и решение по делото П.-А. срещу България (дело № 65417/16), постановени по жалби с оплаквания във връзка с ниските размери на присъдените от националния съд обезщетения за лоши условия в затворите, след измененията през 2017 г. в ЗИНЗС. Инвокират се доводи, че съгласно практиката на ЕСПЧ обезщетения, присъдени от националния съд, които са в минимален дневен размер от 4 евро или 30 % от присъждането от Съда по правата на човека при сходни обстоятелства, което е прието за адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството за обезщетяване на вредите от поставяне в лоши условия на задържане. Допълнително касаторът посочва, че присъденото му обезщетение в размер на 3 лева на ден е явно унижително и несправедливо, което освен, че не е съобразено с изискванията на ЕСПЧ, но и не следва практиката по сходни дела на АССГ, по които присъденото обезщетение в приемливи дневни размери, както следва: дело № 1625/2021 г. – за период от 38 дни е присъдено обезщетение в размер на 506 лв. или 13,16 лв. на ден; адм. дело № 2370/2020 г. – за период от 508 дни е присъдено обезщетение в размер на 5552,00 лв. или 7,87 лв. на ден; адм. дело № 176/2022 г. – за период от 710 дни е присъдено обезщетение в размер на 5552,00 лв. или 7,82 лв. на ден; адм. дело № 2368/2022 г. – за период от 527 дни е присъдено обезщетение в размер на 4000,00 лв. или 7,59 лв. на ден и адм. дело № 10593/2019 г. – за период от 310 дни е присъдено обезщетение в размер на 2500,00 лв. или 8,06 лв. на ден. В хода на касационното производство жалбоподателят, редовно призован, не се явява, представлява е от адв. Ю., който поддържа касационната жалба, моли да бъде уважена и претендира разноски.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерството на правосъдието – редовно призован, представлява се от юрк. Г., който оспорва касационната жалба и моли тя да бъде отхвърлена като неоснователна. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура, прокурор Р., дава становище за неоснователност на касационната жалба.

Административен съд София – град, XXVIII касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди посочените касационни основания, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Първоинстанционният съд е установил, че М. Н. Т. е постъпил в Затвора – [населено място] на 05.07.20217 г. за изтърпяване на наложеното му наказание „лишаване от свобода“ и е освободен на 02.04.2021 г. Същият е предявил иск за обезщетяване на причинените му в периода от 08.09.2018 г. до 30.04.2021 г. неимуществени вреди от поставянето му в нечовешки и унижителни условия – в помещения с постоянен теч и влага, пълни с дървеници. За да установи основателността на иска, съдът е приел за достоверни гласните доказателства, събрани в хода на съдебното дирене, показанията на свидетеля С., от които се установява, че през зимата на 2019/2020 г. имало теч от покрива на сградата на затвора. Този теч довел до наличието на силна влага и мухъл в килиите, поради което е трябвало да се използват найлони и спане в мокри легла. В резултат на тези условия касаторът започнал да страда от болки в гърба. Този свидетел потвърдил и твърденията в исковата молба, че я килията, в която е бил настанен Т. в периода м. юни 2018 г. до м. юни 2020 г. имало инсекти, които го нахапвали и това довеждало до сърбежи по тялото и дискомфорт.

Съдът е приел, че за периода от 08.09.2018 г. до 02.04.2021 г. ищецът е претърпял неимуществени вреди в следствие от нарушаване на общата забрана за нечовешко и унижително отношение, като е посочил, че наличието на влага, теч, мухъл (от декември 2019 г. до февруари 2020 г.), недостатъчно обезпаразитяване на спалните помещения, са довели до постоянното наличие на дървеници, които обстоятелства са довели до емоционален стрес, безпокойство, чувство на унижение и кореспондират с понятията „нечовешко“ и „унижително“ отношение, като превишават целите на наказанието „лишаване от свобода“. Съдът е установил наличието на причинна връзка между бездействието и неимуществените вреди.

Решаващият съд е приел, че за периода от 03.04.2021 г. до 30.04.2021 г. исковата претенция е неоснователна, тъй като М. Т. е освободен от Затвора – [населено място] на 02.04.2021 г. и този период е след лишаването му от свобода.

На следващо място, съдът е уважил частично исковата претенция като е присъдил обезщетение в размер на 2790,00 лв. за 31 месеца или по 90 лева за месец, или 3 лева на ден, ведно със законната лихва от 01.05.2021 г. до окончателното му изплащане и я е отхвърлил за сумата над 2790 лв. до предявения иск от 30 000, 00 лв. като недоказан. За да мотивира определения размер на присъденото обезщетение, първоинстанционният съд е посочил, че исковата претенция е предявена за вреди преимуществено поради наличието на дървеници и че взима предвид това обстоятелство, тъй като практиката на ЕСПЧ по присъжданите обезщетения в най-новите решения разглеждат и други оплаквания, които са били взети предвид, както и че търсената в случая обезвреда е за един сравнително отдалечен период от време 2018-2021 г.

Административен съд – София град, Двадесет и осми касационен състав, като взе предвид становището на страните и извърши проверка на обжалваното решение на посочените касационни основания, съгласно разпоредбата на чл. 218, ал. 1 АПК, и след служебна проверка за допустимостта, валидността и съответствието на решението с материалния закон по реда на чл. 218, ал.2 АПК, както и на обжалваното решение, приема следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал.1 АПК от надлежна страна и е процесуално допустима. Разгледана по същество е неоснователна.

Разгледана по същество е частично основателна.

Правилно решаващият съд е приел, че е налице поставяне на М. Т., в период от 08.09.2018 г. до 02.04.2021 г., в неблагоприятни условия, при които да изтърпява наложеното му наказание „лишаване от свобода“, като тези изводи се споделят напълно от настоящия състав.

Не се споделят мотивите на едноличния състав на АССГ при определяне размера на присъденото обезщетение, още повече твърдението, че ЕСПЧ определя размера на обезщетенията, които присъжда в кумулативност на няколко нарушения на чл. 3 Конвенцията за правата за човека, тъй като и в настоящия случай е налице такава съвкупност. При определяне наличието на нарушение на чл. 3 ЗИНЗС съдът е приел, че се установява такава, защото касаторът е бил изложен на теч, влага и мухъл в килията, в която е бил настанен, както и на инсекти, които са му причинили болки и страдание.

На следващо място, касационната инстанция намира, че предходния съд е изопачил практиката на ЕСПЧ по отношение присъжданите обезщетения по сходни дела, поради което намира за необходимо да посочи, че през 2014 г. Съдът приема, че

обезщетение в размер на 305 от това, което той би присъдил, е адекватно за компенсиране на вредите от лоши условия за задържане в С. – решение по допустимост от 8.07.2014 г. по делото *Bizjak v.Slovenia*. На лседващо място през същата година с решението по делото *Stella and Others v. I.* ЕСПЧ е приел, че обезщетение от 8 евро на ден за подобни оплаквания е адекватно за Италия. По унгарското дело - *Domjan v. H.* Съдът е посочил, че обезщетение в размер между 4 и 5.3 евро на ден за задържане в лоши условия в У. е адекватно с оглед жизненият стандарт в тази държава. В най – новото решение на Съда от 17 март 2020 г. по делото Ш. и други срещу Русия, жалба № 41743/17 и 16 др. отново е посочено, че адекватното за целите на обезвреждането на нарушение на чл. 3 КПЧОС, произтичащо от лоши условия на задържане е в размер на 30% от това, което би определил.

Съгласно приложенията към решенията на ЕСПЧ по делата Й. и Д. срещу България и И. и други срещу България присъжданите обезщетения за оплаквания по чл. 3 и чл. 13 от Конвенцията (лоши условия на задържане и липса на ефективни вътрешноправни средства за защита) са в размер от 17 – 20 евро на ден и ако се следва правилото на 30%, то минималното дневно обезщетение би се присъдило е в диапазона от 5,1 – 7 евро на ден. Видно от практиката на ЕСПЧ, след пилотно решение по делото Н. и други срещу България, изпълнението на решенията по групата дела К. срещу България, както и приключилите дела с Едностранни декларации изплащаното обезщетение от държавата – Министерство на правосъдието, на лишени от свобода за нарушение на чл. 3 и чл. 13 от КПЧОС е в дневен размер от 4 евро и то след като такава е било присъдено от национален съд. Пример за подобни производства, прекратени с Едностранни декларации са: изплатено обезщетение в размер на 2600 евро и 250 евро разноски при определено обезщетение от национален съд в размер от 500,00 лв. и лихви за период от 11 месеца и 25 дни (жалба пред ЕСПЧ № 58955/19 от 01.11.2019 г. на П. П. за престой в Затвора П. в периода 11.05.2016 г.-05.05.2017 г. в условията на пренаселеност, наличие на вредители, мухъл и лоша хигиена в килията), по жалба на С. С. Б. с № 60361/19 г., ЕСПЧ за пренаселеност, мухлясала или мръсна килия и наличие в килията на насекоми/ гризачи е присъдил обезщетение в размер на 3600 евро (плюс 250 евро разноски) за период от 1 година 7 месеца и 16 дни в Затвора - П. и Затвора - П. при определена обезвреда от българския съд в размер на 500 лв., ведно със съответната лихва и др. В допълнение на горното следва да се отчете и цитираната от касатора съдебна практика на АССГ, съгласно която присъденото дневно обезщетение за подобни дела е в дневен размер на 8,00 лева.

По така изложените съображения, съобразявайки правилото на чл. 52 от ЗЗД, че размерът на обезщетението за претърпени неимуществени вреди се определя по справедливост, практиката на Съда по правата на човека по сходни дела, изплатените от република България обезщетения по Едностранни декларации по дела на ЕСПЧ, касационната инстанция намира, че обжалваното решение следва да се отмени измени в частта на присъденото обезщетение в размер на 3,00 (три) лева на ден или общо за 31 месеца 2790,00 лв. като се определи такава в размер на 4 евро на ден или 7,82 лв. при официален курс на 1 евро от 1,95583 лв., или за 31 месеца/930дни общо в размер на 7 272,60 лв. за периода от 08.09.20218 г. до 02.04.2021 г., ведно със законната лихва от 01.05.2021 г. за поставянето му в лоши условия в Затвора – [населено място] – теч, влага, мухъл и дървеници в килията, а за горницата над 7 272,60 лв. до предявения иск от 30 000,00 лв. претенция следва да се отхвърли като недоказана.

При този изход на спора на адв. Ю. следва да се присъди адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38, ал.2 от Закона за адвокатурата в размер на 300,00 лв.

Воден от горното, XXVIII – ми касационен състав на Административен съд – София град

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 1928 от 22.03.2024 г., постановено по адм. дело № 8650/2024 г. по описа на АССГ, Първо отделение, 18 състав в частта, в която осъжда Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на М. Н. Т. обезщетение в размер на 2790,00 (две хиляди седемстотин и деведтдесет) лева за причинени неимуществени вреди в периода от 08.09.2018 г. до 02.04.2021 г., ведно със законната лихва от 01.05.2021 г. до окончателното му изплащане и е отхвърлен иска за сумата над 2790 ,00 лв. до размера на претендираната сума от 30 000,00 лв. и вместо него:

ОСЪЖДА Главна дирекция “Изпълнение на наказанията“ да заплати на М. Н. Т., ЕГН [ЕГН] сумата в размер на 7 272,60 (седем хиляди двеста седемдесет и два лева и шестдесет стотинки) лева, представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди от нарушение на чл. 3 ЗИНЗС в периода от 08.09.2018 г. до 02.04.2021 г., ведно със законната лихва от 01.05.2021 г. до окончателното изплащане. ОТХВЪРЛЯ иска на М. Н. Т. за сумата над 7 272,60 лв. до предявения иск от 30 000,00 лв.

ОСТАВЯ В СИЛА решението в останалата му част.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, ЕИК да заплати на адв. И. Ю. адвокатско възнаграждение в размер на 300 (триста) лева.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: